

26. august 2022

Opdateret 9. oktober 2024

LSL, KAA, NFB

NOTE 2022-09

Nederlandene og Google Workspace for Education - databeskyttelse

Nedenstående beskriver de nederlandske myndigheders håndtering af risici forbundet med anvendelsen af Google Workspace for Education på de nederlandske uddannelsesinstitutioner i forhold til persondata. I Nederlandene har de nationale myndigheder således ageret på vegne af uddannelsesinstitutionerne, mens de enkelte uddannelsesinstitutioner også har skulle gennemføre tiltag. Der blev indgået en aftale mellem de nederlandske myndigheder og Google der førte til en opdatering af vilkår for anvendelse af Google Workspace for Education på uddannelsesinstitutioner. De nederlandske myndigheder har også kontakt med Microsoft og Zoom om tilsvarende processer for deres produkters anvendelse på uddannelsesinstitutioner.

I sagen mellem Datatilsynet og Helsingør Kommune har Nederlandenes håndtering været et væsentligt element, men kommunen og Datatilsynet har haft divergerende opfattelser af relevansen. Datatilsynet har tilsyneladende ikke haft anledning til at henvise til de nederlandske nationale myndigheders rolle i at løse problemstillingerne, herunder indgåelse af aftale med Google.

1

Forhistorien

I foråret 2021 konkluderede de nederlandske myndigheder i en DPIA - Data Protection Impact Assessment – af Google Workspace, at der var datasikkerhedsproblemer ved Googles indsamling af særligt metadata. På den baggrund indgik Google og de nederlandske myndigheder 8. juli 2021 en aftale om, hvordan man kan afbøde privatlivsrisici i forbindelse med uddannelsesinstitutioners brug af Google Workspace for Education Plus og Workspace Education Fundamentals. Hvis man vil have hele historien, så har The New York Times skrevet en glimrende artikel under navnet: [How the Netherlands Is Taming Big Tech](#).

Aftalen

Aftalens hovedpunkter er opsummeret i den opdaterede DPIA-[rapport](#) udgivet af Private Company. Private Company stod for – hyret af hhv. Amsterdam Universitet for Applied Science

B U P L

og Gronningen Universitet – at lave den initiale DPIA, der gav anledning til den omfattende statslige forhandlingsproces mellem Google og de nederlandske myndigheder.

Som følge af dette indledte SURF og SIVON (IT-kooperativerne for hhv. videregående uddannelser og grundskolerne), de statslige nederlandske myndigheder og Google en forhandlingsproces for at komme persondatap problemerne til livs.

Aftalen havde fokus på følgende problemområder:

1. Role of Google as data processor
2. Role of Google as data controller for the Additional Services
3. Role of Google as independent data controller for its legitimate business purposes
4. Compliance with the principle of purpose limitation
5. Legal ground of consent with regard to minors
6. Lack of transparency about the Diagnostic Data
7. Retention periods of pseudonymised personal data
8. Use of subprocessors
9. Fundamental right for data subjects to access their personal data.
10. Risks of transfer of personal data outside of the European Economic Area”¹

Ifølge aftalen går Google med til at implementere en række tiltag, der skal forbedre datasikkerheden. En liste kan findes på s. 24-26 i DPIA-rapporten nævnt ovenfor.

Ligeledes er der en række ting, som skoler og institutioner skal gøre for at mitigere risiko for persondatap problemer. De nederlandske myndigheder har i den forbindelse lavet en teknisk [vejledning](#) (nederlandsk) i, hvordan skolens IT-administratorer skal indstille computerne for at leve op til kravene. Dette inkluderer bl.a. at automatisk oversættelse af websider samt stavningsforslag skal slås fra, at den geografisk lagring af Google Cloud data skal indstilles til Europa, at personaliserede reklamer skal slås fra, Youtube skal indstilles i ”privacy-enhanced mode”, og at Google Search-søgemaskinen skal undgås helt.

2

For at kunne bruge Google Education skal uddannelsesinstitutionerne således gøre en række ting:

1. acceptere de nye vilkår, som Google sender omkring den 9. august 2021, og
2. udføre de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der er indeholdt i den [tekniske vejledning](#), og
3. i henhold til GDPR skal de specifikke uddannelsesinstitutioner udføre deres egen selvstændige DPIA.² De nederlandske myndigheder har lavet en [guide](#) til, hvordan uddannelsesinstitutioner kan udføre dette

¹ [Update DPIA report Google Workspace for Education \(sivon.nl\)](#) (s.10)

² [surf.nl-google-workspace-for-education-blijven-gebruiken-voer-eerst-deze-handelingen-uit_0.pdf](#)

Med disse tre trin afgør uddannelsesinstitutionerne, om de fortsat kan bruge Google Workspace for Education.

Efterspillet

I juli 2022 var den nederlandske undervisningsminister medunderskriver på et [brev](#) til det nederlandske parlament, her fremgik det at Google Chrome skulle lancere en ny version af Chrome browser og Chrome OS, der lever op til kravene i aftalen fra juli 2021. Det nederlandske undervisningsministerium vurderede d. 27. juni 2024, ud fra rapporter af [SURF](#) og [SIVON](#) og ud fra en [analyse](#) af det nederlandske justitsministerium at Google Workspace levede op til kravene, når skolerne gjorde brug af den nyudviklede browser og skolerne tager sig de fornødne forholdsregler. SURF og SIVON har i samarbejde udviklet en [nederlandsk] [manual](#) til dette. Tiltagene, som skolerne skal tage, kan også læses på engelsk [her](#). Der er herudover blevet lavet en ny Data Transfer Impact Assessment ([Data Transfer Impact Assessment \(DTIA\)](#)). Hvis man er interesseret i en mere detaljeret gennemgang af, hvilke ændringer Google har lavet for at leve op til gældende regler, så udgav det nederlandske justitsministerium d. 15. maj 2024 en rapport, der kan findes [her](#), Privacy Company her lavet en kortere oversigt der kan findes [her](#).

Desuden er de nederlandske myndigheder også i kontakt med både Microsoft og Zoom, hvor sammenlignelige processer er i gang.

Nederlandene og Belgien i fælles brev til EU-Kommissionen for at iværksætte fælleseuropæisk dialog

D. 8. november 2023 sendte den belgiske og den nederlandske undervisningsminister en informationsnote til EU-ministerrådet for uddannelse. I noten informerer ministrene om, at de påtænker at sende et brev til EU-Kommissionen for at igangsætte en dialog om et fælleseuropæisk samarbejde om problemstillinger vedrørende techvirksomheder i uddannelsessystemet. Mere specifikt lægger ministrene op til, at en aftale med EdTech-selskaberne på europæisk plan kunne spare de enkelte medlemsstater for de samme langvarige og ressourcekrævende forhandlinger, som myndighederne i Nederlandene har været involveret i.

Brevet har medført flere initiativer, bl.a. blev det et af hovedpunkterne på konferencen for [Digital Education Dialogues arrangeret af det belgiske formandskab](#), derudover undersøger [European Digital Infrastructure Consortium \(EDIC\)](#) muligheden for at udvikle en fælles EU-plattform, der kan fungere som et alternativ til de private løsninger leveret af techvirksomhederne. Der kan læses mere om tiltagene i denne [opsamling](#) fra [European Education Area Strategic Framework Working Group on Digital Education: Learning, Teaching](#)

[and Assessment](#). Her bliver der også gennemgået eksempler fra [Finland](#), [Norge](#), [Sverige](#), [Belgien](#) og [Danmark \(Helsingør-sagen\)](#).

Det danske datatilsyn og Nederlandene

Helsingør Kommune har efter 1. august 2022 tilsendt Datatilsynet en konsekvensanalyse (DPIA), hvor kommunen inddrager sagen fra Nederlandene. Her fremfører de, at den nederlandske sag har ”meget begrænset relevans i forhold til Helsingør Kommunes brug af tjenesterne, da roller og opsætning er afgørende forskellig”³. Kommunen konkluderer, at Google i Helsingør Kommune ”alene agerer som databehandler og ikke behandler personoplysninger til egne formål eller kræver adgang til at behandle personoplysninger til mere generelle formål, som ikke er afgrænset til kommunens interesse i behandlingen.”⁴.

I bilag 4 (s. 32-34) i konsekvensanalysen har Helsingør Kommune i skematisk form redegjort for, hvordan problemstillinger rejst af den nederlandske sag – efter Helsingør Kommunes opfattelse – bliver mitigeret i den danske sag. Her bliver der bl.a. lagt vægt på at den danske og nederlandske sag er væsensforskellige, idet Helsingør Kommune kun bruger ”Kernetjenester”⁵.

Datatilsynet har bemærket til dette: ”Det står ligeledes Datatilsynet uklart, hvordan de faktuelle oplysninger om Google Chromebooks og Workspace, der er offentligt tilgængelige som følge af lignende undersøgelser i Nederlandene [11], har ”meget begrænset relevans”, når en række af undersøgelserne også er relevante for brugen af Kernetjenester og ikke alene Tillægstjenester”⁶.

Datatilsynet bruger her som belæg den førnævnte opdaterede nederlandske DPIA-[rapport](#) som belæg. Her fremhæver Datatilsynet, at det i DPIA-rapporten **fremgår**, at - uafhængigt af indstillinger af Google Workspace – bliver indsamlet personoplysninger ved brug af Chrome OS og Chrome-browseren⁷. I den opdaterede DPIA-rapport bliver en række tiltag forslået for at mitigere risici – så længe Google ikke tilbyder en ”processorversion” af browseren og Chromebook⁸. Tillige tolker Datatilsynet den opdaterede nederlandske DPIA-[rapport](#) således, at det ”ikke forekommer muligt at mitigere de relevante risikoscenarier uden ændringer i kontraktgrundlaget, der ligger til grund for Googles levering af Chromebooks og Workspace, og teknologien, der benyttes hertil.”⁹

³ Konsekvensanalyse for Google Chromebooks og G-Suite for Education Helsingør Kommune, august 2022 [204359 \(computerworld.dk\)](#) s. 16

⁴ Ibid: 16

⁵ Ibid: 32 og det fremgår også af: [Datatilsynet fastholder forbud i Chromebook-sag](#)

⁶ [Datatilsynet fastholder forbud i Chromebook-sag](#)

⁷ [Update DPIA report Google Workspace for Education \(sivon.nl\)](#) (s.4)

⁸ [Update DPIA report Google Workspace for Education \(sivon.nl\)](#) (s.37)

⁹ [Datatilsynet fastholder forbud i Chromebook-sag](#)

Datatilsynet gav d. 30. januar 2024 et [påbud i Chromebook-sagen](#) til kommunerne om at bruge Googles tjenester, indtil Google har udviklet en løsning der sikrer at datastrømmene afskæres og indtil Google afstår at behandle oplysningerne til de kritiserede formål. Derudover anbefalede Datatilsynet at Folketinget tilvejebringer et tilstrækkeligt klart retsgrundlag for viderebringelse til de formål Google har været kritiseret for.

Den 10. juli 2024 kunne Datatilsynet meddele at [Kommunerne efterlever Datatilsynets seneste påbud](#). Det er sket ved at kommunerne har tilpasset kontrakten med Google, så de nu følger gældende EU-regler. Allan Frank, it-sikkerhedsspecialist og jurist i Datatilsynet, udtaler *"Den problemstilling, der gik på, at nogle af børnenes oplysninger er blevet videregivet uden et lovligt grundlag, er nu løst, og dermed er det vores vurdering, at kommunerne opfylder påbuddet. Når det er sagt, er der dog stadig nogle udeståender i sagen"*. Afslutningsvist kan Datatilsynet oplyse, at tilsynet har anmodet Det Europæiske Databeskyttelsesråd om en udtalelse om bl.a. rækkevidden af den dataansvarliges dokumentationsforpligtelse for databehandlerens brug af underdatabehandlere. Når denne udtalelse foreligger, forventer Datatilsynet at foretage en endelig vurdering af underdatabehandlerkæden ved kommunernes brug af Googles produkter.

